



ZABEZPEČENIE OCHRANY ZDRAVIA FYZICKEJ OSOBY NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vladimír Benedik¹

ABSTRAKT

Ochrana zdravia fyzickej osoby zasahuje do rôznych oblastí života človeka. Môže sa rozdeľovať podľa obdobia použitia nástrojov krízového manažmentu, obsahu jej zamerania alebo podľa cieľov. Zabezpečenie ochrany zdravia sa vykonáva rôznymi spôsobmi, pričom najučenejším sa niekedy javí ochrana súdmi Slovenskej republiky. Pri skúmaní pravidiel výkladu práva sa niekedy ukazuje nejednoznačnosť ich aplikácie v právnej praxi, čo je v príspevku ilustrované názorným príkladom.

Kľúčové slová:

ochrana zdravia, systém ochrany zdravia, právne predpisy, výklad práva.

ABSTRACT

The protection of the health of a physical person intersects with different areas of human life. It can be divided according to the period of use of the crisis management tools, the content of its focus, or its objectives. Health protection is carried out in different ways. The most effective one seems to be the protection provided by the courts of the Slovak Republic. When examining the rules of the interpretation of law, the ambiguity of their application in legal practice is showing. This is illustrated on an example.

Keywords:

health protection, health protection system, regulations, interpretation of law.

1 ÚVOD

V právnom prostredí sa možno stretnúť s niekoľkými pojmami, ktoré vymedzujú rozsah možných následkov aj na zdravie a život človeka. Patria medzi ne termíny ako tieseň, nežiaduca udalosť, mimoriadna udalosť, mimoriadna situácia, krízová situácia, ohrozenie, nebezpečenstvo, prevencia, riziko [1-5]. Terminologická

¹Vladimír, Benedik, Mgr. Ing. PhD., 1. mája 32 010 26 Žilina, 041/513 67 05, vladimir.benedik@fbi.uniza.sk

nejednotnosť a nejednoznačnosť právnych predpisov spôsobuje v aplikačnej praxi dosť veľa problémov. Subjekty často pri svojich povinnostiach a komplikovanosti systému nedokážu správne zhodnotiť situáciu, vznikajú nedorozumenia a v krajných prípadoch aj porušenia právnych predpisov. Ide predovšetkým o systémovú chybu riadenia v rámci hierarchického systému, čo spôsobuje najmä zníženú mieru efektívnosti a funkčnosti celku. V niektorých prípadoch zníženie kvality zapríčiňuje aj to, že právne predpisy sa menia (novelizujú alebo sa nahrádzajú inými) aj niekoľkokrát počas jedného roka (pozri zákon č. 124/2006 Z. z.).

1.1 OCHRANA ZDRAVIA FYZICKEJ OSOBY

Ochrana zdravia fyzickej osoby je súčasťou práva na telesnú integritu, ktorá patrí medzi relatívne práva. Môže byť obmedzované pre potreby verejného záujmu (štátu) alebo tretích osôb. Podľa [6] sú osobnostné práva nadobúdané osobou objektívne od:

- prírody - ako zdravie, podoba, hlas atď.,
- spoločnosti - česť, sloboda, dôstojnosť atď.

S niektorými skutočnosťami spoločnosť spája vznik tzv. osobnostných práv viažucich sa na právne usporiadanie spoločnosti (občiansky stav, meno a pod.) a na hmotné prejavy niektorých stránok osobnosti (rôzne písomnosti, obrazové snímky a pod.). Obmedzenie osobnostných práv môže nastať:

- z vôle dotknutej osoby,
- v prípadoch stanovených zákonom (zákonné licencie)[6].

Ochranu zdravia fyzickej osoby možno triediť podľa oblastí, v ktorých sa vykonávajú činnosti slúžiace na znižovanie rozsahu negatívnych účinkov, a to na preventívnu a represívnu. Zároveň aplikácia konkrétnych právnych predpisov je spätá aj s obdobím použitia nástrojov krízového manažmentu, pričom možno rozoznávať:

- bežné obdobie - bez prítomnosti mimoriadnej udalosti (ďalej MU), vyhlásenej mimoriadnej situácie (ďalej MS) či krízového stavu (ďalej KS),
- obdobie MU, MS - bežné obdobie spojené s negatívnymi dôsledkami mimoriadnej udalosti, na riešenie ktorej sa vzhľadom na možný priebeh vyhlási MS podľa zákona č. 42/1994 Z. z., nie je vyhlásený KS,
- obdobie krízovej situácie - je vyhlásený niektorý z KS podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu [3, 4].

V každom období sa môžu základné ľudské práva obmedziť, rozsah obmedzení je presne definovaný. Každá úroveň je spätá s možným negatívnym rozsahom, ktorý sa dá klasifikovať na základe počtu ohrozených ľudí, miesta, času, doby trvania, spôsobených škôd a pod. (pozri [7]).

Pri aplikácii základných interpretačných pravidiel platí:

- lex superior derogat legi inferiori - ak existuje rozpor medzi ustanoveniami dvoch právnych predpisov rôznej právnej sily, prednosť má predpis vyššej právnej sily,
- lex specialis derogat legi generali - ak špeciálny predpis obsahuje odlišnú právnu úpravu, má prednosť pred všeobecným právnym predpisom,
- lex posterior derogat legi priori - ak existuje rozpor medzi ustanoveniami dvoch právnych predpisov, alebo dvoch rôznych verzií toho istého právneho predpisu, prednosť má neskoršie [8].

Len veľmi problematickysa právne prostredie v oblasti ochrany zdravia dá zakategorizovať do celkov, ktoré sú výhradne samostatné a pri ich aplikácii nie je nutné siahnuť po právnych predpisoch aj z inej oblasti.

V spoločnosti sa však za posledných pár rokov vytvára funkčný systém, ktorý rozdeľuje oblasť ochrany zdravia do niekoľkých skupín. Odráža to potrebu spoločnosti reagovať na hrozby a tým vytvárať právne predpisy obmedzujúce ich negatívne dôsledky na spoločnosť. Ochrana zdravia fyzickej osoby sa dá rozdeliť na:

- ochranu:
 - zdravia a bezpečnosti pri práci - zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
 - civilnú - zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva,
 - protipožiaru - zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi,
 - pred povodňami - zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami,
- starostlivosť:
 - veterinárnu - zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti,
 - zdravotnú - zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,
- vnútornú bezpečnosť - zákon č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore a ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu,
- obranu - ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu a zákonom č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky.

Je jednoznačné, že oblasť ochrany bude upravovať trestné, občianske, obchodné, pracovné a správne právo - každé v istej miere a v istom rozsahu zásahov z pozície štátu do práv a právom chránených záujmov subjektov práva. Keby neexistoval štát a bezpečnosť v ňom, neexistovalo by inštitucionálne zabezpečenie ochrany. Pri zabezpečení ochrany zdravia fyzickej osoby sa veľakrát využíva najmä Občiansky zákonník. Použitie predpisov trestného práva vzhľadom na zásadu ultima ratio je len vo výnimočných prípadoch. Pričom Občiansky zákonník má umožniť realizáciu osobnosti človeka. Je základom všeobecnej súkromnoprávnej ochrany osobnostných práv. Ochranu tvoria právne predpisy súkromného a verejného práva [13-15].

Podľa autorom preštudovaných právnych predpisov sa dá ochrana zdravia fyzickej osoby zatriediť do 3 skupín:

- systémová - tvorená pravidlami riadenia, zabezpečujúca ochranu,
- priestorová - určujúca prípustné alebo neprípustné parametre prostredia, dovolené alebo nedovolené správanie sa osoby v priestore,
- osobná - definovanie zdravia alebo poškodenie zdravia osoby.

Systém ochrany zdravia fyzickej osoby má byť schopný obsiahnuť celý rad životných situácií, ktoré môžu nastať. Väčšinou je tvorený všeobecnejšími právnymi predpismi vyššej právnej sily. Priestorová a osobná ochrana je zväčša tvorená vykonávacími právnymi predpismi, predpismi nižšej právnej sily. Zásada špeciality vie pozmeniť obraz o skutočnom rozsahu, vzhľadom na to že veľakrát vyššie právne predpisy sú v rozpore s nižšími špecifickjšími právnymi predpismi. Niektoré skupiny obyvateľstva ako napr. deti, tehotné ženy, straší ľudia atď. požívajú v rámci slovenského právneho prostredia vyššiu ochranu. Pretavila sa do systému tým spôsobom, že rozsah a kvalita ich práv je väčšia, rozsah ich povinností je menší [16].

Systémová ochrana zdravia je reprezentovaná najmä ministerstvami, ktoré majú vyšpecifikované v zákone č. 575/2001 Z. z., v § 6 až 19 pre jednotlivé ministerstvá oblasti, pre ktoré sú ústrednými orgánmi štátnej správy. Pri analýze sa dá zistiť, že ochranou zdravia sa zaoberajú viaceré ministerstvá. Bezpečnosťou alebo ochranou zdravia sa zaoberá:

- Ministerstvo hospodárstva SR,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,
- Ministerstvo zdravotníctva SR,
- Ministerstvo vnútra SR,
- Ministerstvo životného prostredia SR,
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Subsidiárne pôsobia na ochranu zdravia fyzickej osoby aj ostatné ministerstvá. Medzi ďalšie subjekty práva, ktoré upravujú oblasť ochrany sú ostatné ústredné orgány štátnej správy, z nich najmä Úrad jadrového dozoru a Správa štátnych hmotných rezerv SR [18].

1.2 ZABEZPEČENIE OCHRANY ZDRAVIA FYZICKEJ OSOBY

Ochrana sa zabezpečuje prostredníctvom štátu (orgány štátnej správy), územnej samosprávy (vyššie územné celky, obce), záujmovej samosprávy a právnických a fyzických osôb. Pokiaľ si niekto zo subjektov neplní povinnosti vyplývajúce z ústavy, ústavných zákonov a pod., je možnosť domáhať sa práv ustanovených v prameňoch práva. Prameňmi práva sú vo všeobecnosti podľa [19]:

- normatívne právne akty - nariadenia smernice EÚ, Ústava SR, ústavné zákony atď.,
- normatívne zmluvy - zmluvy súkromného práva,
- právna obyčaj - zaužívaný spôsob správania sa,
- súdny precedens - individuálny právny akt.

Na území SR považujeme za prameň práva písané právo, čiže normatívne právne akty. V právnom štáte by malo platiť právo, kde jednotlivé subjekty konajú tak, aby nespôsobovali iným subjektom škodu, či už majetkovú alebo nemajetkovú. Právo musí byť najmä vymožitelné. Podľa [20] *"vymožiteľnosť práva predstavuje špecifický model funkčných väzieb medzi záujmami, ktorý je uznávaný štátom na dosiahnutie určitých spoločenských účelov a na presadenie všeobecných spoločenských záujmov smerujúcich k obnoveniu pokojného a nerušeného výkonu subjektívnych práv oprávnených osôb."* Pre fyzickú osobu, je potrebné niekedy vymôcť právo čím skôr. Veľa práv je osobnostných, ktorých ochrana (odškodnenie) pri ich porušení stojí výhradne na poškodenom. Preto dôležitou otázkou bude, ako rýchlo alebo ako efektívne dokáže štát zabezpečiť ochranu práva. Podľa [20] *"efektívnosť vynútitelnosti práva sa hodnotí cez prizmu schopnosti orgánov ochrany práva včas realizovať nútený výkon priznaného subjektívneho práva, a to spôsobom, ktorý nesmie privodiť oprávneným subjektom závažnú ujmu."*

Pri aplikácii práv chce každá fyzická osoba, aby jej práva boli akceptované každou stranou, nepozerajúc na ich spoločenské alebo ekonomické postavenie. Zároveň chce, aby štát pomáhal naplňovať jej práva. Potom *"...vymožiteľnosť práva je úroveň zabezpečenia reálneho výkonu subjektívneho práva jeho nositeľom a vynútenia dodržiavania objektívneho práva právno-ochrannými orgánmi štátu voči jeho porušovateľom, ktorá je ovplyvnená súhrnom vzájomne súvisiacich faktorov."* Dôležité je vždy správne odpovedať na otázku, čo je cieľom daného právneho úkonu [20].

Ochrany zdravia sa môže domáhať na území SR fyzická osoba prostredníctvom orgánov ochrany práva (právno-ochrannými orgánmi). Ochrana práva spočíva v realizácii a aplikácii právnych noriem z právnych predpisov, ktorých dodržiavanie je ohrozené alebo porušené. Na nápravu takéhoto ohrozenia alebo porušenia hodnôt (právnych noriem), ktoré tieto hodnoty zakotvujú existujú viaceré prostriedky ochrany. Konkrétne použité závisí od stupňa a vážnosti porušenia práva ako aj od toho o porušenie akej normy ide. Prostriedky použité na ochranu práva zásadným spôsobom ovplyvňujú konštituovanie orgánov, ktorým je toto požitie prostriedkov zverené na realizáciu. Hlavnou úlohou orgánov ochrany práva je preventívne alebo represívne pôsobenie na adresátov právnych noriem. S cieľom zabezpečiť ich dobrovoľné alebo vynútené dodržiavanie. V rámci ich prevažného používaného prostriedku, ktorým pôsobia na subjekty práva ich možno rozdeliť na 4 kategórie:

- kontrolné orgány - prokuratúra, Najvyšší kontrolný úrad, Verejný ochranca práva, Polícia SR,
- rozhodovacie orgány - súdy SR, Ústavný súd SR,
- vykonávacie orgány - súdny exekútor, Zbor väzenskej a justičnej stráže,
- orgány právnych služieb a právnej pomoci - advokát, notár [12, 21-29].

Špeciálne postavenie majú ochranno-bezpečnostné orgány (vojenská polícia, Slovenská informačná služba, mestská polícia atď.), špeciálne orgány (Slovenská obchodná inšpekcia, Štátna veterinárna a potravinová správa, Stráž prírodného bohatstva atď.), Protimonopolný úrad SR. Vo všetkých prípadoch je však možné

domáhať sa vždy ochrany na súde, čo je veľakrát najefektívnejšia ochrana v prípade ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv [10, 30-35].

Vo veciach ochrany zdravia je všeobecným hmotným právom Občiansky zákonník v nadväznosti na procesné právo, charakterizované Civilným sporovým a mimosporovým poriadkom. Občiansky zákonník je lex generalis k ochrane zdravia fyzickej osoby. Použitie Správneho súdneho poriadku sa bude aplikovať vo veciach, keď bude potrebné poskytnúť *"...ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy..."* v nadväznosti na Správny poriadok. Aplikácia správneho práva v oblasti ochrany zdravia sa uplatní vtedy, keď fyzická osoba sa bude domáhať toho, že podľa § 2 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. jeho *"...práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy..."* Správny súdny poriadok (ďalej SSP) zákonom č. 162/2015 Z. z. určuje základné princípy konania správneho súdu v primeranom rozsahu ako v Civilnom sporovom poriadku, pričom v § 5 ich rozširuje o niekoľko ďalších princípov. Právna úprava SSP má byť *"...jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania..."*, pričom ďalšie princípy odkazujú na základy aplikácie právnych zásad, účelnosti a odôvodnenosti takéhoto konania [14, 36-39].

Použitie Trestného práva a Trestného poriadku v oblasti ochrany zdravia sa uskutoční, pokiaľ bude spáchaný trestný čin, viažuci sa na ochranu zdravia a života fyzickej osoby (ako trestné činy proti životu, zdraviu alebo ohrozujúce život alebo zdravie)[15, 40].

Podľa Civilného sporového poriadku (ďalej CSP) podľa čl. 1 *"Spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu."*, čo umožňuje riešiť hmotnoprávne normy Občianskeho zákonníka aj pomocou CSP. Zároveň určuje zásadu špeciality, pokiaľ by právomoc prejednávať a rozhodovať nepatrila inému orgánu. V nadväznosti na čl. 2 CSP, kde je definovaná právna istota, ako *"...stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo."* čo zakladá predpoklad využívania súdnych rozhodnutí, pri obhajovaní si svojho práva a v sporoch, kde nie je ustálená rozhodcovská prax, sa budú aplikovať pri interpretácii práv základné zásady práva. Ak by sa mal súd podľa čl. 2 ods. 3 odkloniť od ustálenej právnej praxe, musí dôkladne a presvedčivo odôvodniť tento svoj odklon. V čl. 3 sa CSP odkazuje na pramene práva, s ktorými má byť výklad tohto zákona *"...v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdného dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené."* Výklad

jednotlivých ustanovení zákona ďalej nemôže smerovať proti jeho účelu a zmyslu podľa čl. 3 ods. 2 CSP a zároveň jednotlivé ustanovenia zákona sa nemôžu vykladať ako vzájomne protirečivé. V čl. 4 ods. 1 je ukotvené že, pokiaľ „...sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktorý upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.“ To teda umožňuje súdu použiť aj iný právny predpis v rámci zásady špeciality, aby vzťahy sporových strán upravil tak, aby zodpovedali právnemu stavu. V nadväznosti na čl. 4 ods. 1 umožňuje ods. 2, využiť tzv. sudcovskú tvorbu práva v prípadoch, kedy neexistuje konkrétna právna úprava konkrétnej situácie (sporu). V tom prípade „...súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúc stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.“ V týchto prípadoch sa dá využiť ako prameň práva aj právna náuka. Strany sporu podľa čl. 6 ods.1 majú rovnaké postavenie, ale pokiaľ „...povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu“ tak, aby bola zabezpečená vôľa štátu zastúpená verejným záujmom, požíva vyššiu ochranu slabšia strana sporu. Podľa čl. 7 ods. 1 sa súdne konanie zásadne začína na návrh sporných strán. Strany sporu podľa čl. 8 majú dôkazné bremeno, aby označili a podporili dôkazom svoje tvrdenia, na základe ktorých má súd rozhodnúť, pri rešpektovaní zásady hospodárnosti z pozície strán sporu. Podľa CSP „...sa postupuje, ak je daná právomoc súdu, pokiaľ Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok alebo iný zákon neustanovuje inak.“ Generálna klauzula je doplnená o prvky špeciality, v rámci konkrétnych právnych predpisov alebo existencie odlišného ustanovenia v konkrétnom zákone. Právomoc súdov podľa § 3 je v súkromnoprávných sporoch a iných súkromnoprávných veciach, pokiaľ „...podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány“ [14, 36].

Civilný mimosporový poriadok (CMP) má základné pravidlá interpretácie zhodné s úvodnými ustanoveniami CSP. Interpretačné a aplikačné pravidlo je trochu pozmenené v čl. 4, kde síce majú všetci účastníci rovnaké práva, ale „ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme...“, čím zabezpečuje aplikáciu a výklad práva v prospech a na ochranu slabšej strany. Súd začne konať podľa čl. 5 ods. 1 „...aj bez návrhu, na návrh prokurátora alebo na návrh účastníka konania“, kde v ods. 2 má určenú povinnosť, prejednávať a rozhodovať vo „...veci tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.“ Účastníci spolu so súdom postupujú v úzkej súčinnosti, aby „...zistili skutočný stav veci“ a vykonali „...všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhli.“ Bremeno dôkazu je na účastníkoch a rovnako aj na strane súdu. Podľa čl. 7 „v záujme hospodárnosti konania a ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania môže súd upustiť od vykonania určitých úkonov alebo prispôbiť ich realizáciu tak, aby dosiahol spravodlivé rozhodnutie vo veci“, pričom sa nezbavuje zodpovednosti za svoje konanie, ktoré môže byť spochybnené. Súd môže upustiť od vykonania úkonov, ktoré považuje v rámci svojho rozhodovania za nedôležité. Konanie prebieha podľa § 2 tohto zákona pomocou ustanovení CSP, ak ustanovenia CMP neustanovujú inak [37].

Zo základných ustanovení CSP a CMP vyplýva, že na interpretáciu základných občianskoprávných noriem a v rámci SSP určených v právnom prostredí by mali byť použité základné interpretačné pravidlá, princípy všeobecnej spravodlivosti, princípy konkrétneho (špecifického) právneho predpisu, ale aj využívania súdnych rozhodnutí, v niektorých špecifických prípadoch aj vedomosti právnej náuky. To nemení nič na tom, že prameňmi práva sú v SR normatívne právne akty a ich výklad sa môže doplniť pomocou tzv. sudcovskej tvorby práva [36, 37, 41].

1.3 ZABEZPEČENIE OCHRANY ZDRAVIA FYZICKEJ OSOBY - PRAX

Pre ilustráciu vyššie opísanej nejednoznačnosti výkladu práva autor uvádza konkrétny príklad.

Z aplikácie zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva priamo nevyplýva povinnosť zabezpečiť ochrannými maskami všetkých obyvateľov v nadväznosti na vyhlášku č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok. Táto povinnosť je určená subjektom práva, ktorý pre konkrétnu situáciu v § 1 vyhlášky č. 533/2006 Z. z. má zabezpečiť ochranu pred účinkami nebezpečných látok. Pokiaľ z analýzy územia, ktorá je vytváraná pre najnižšiu správnu jednotku - okres, nevyplynie ohrozenie väčšieho priestoru, ktorý by zasahoval do priestoru obyvateľstva, nevzniká pre subjekt práva povinnosť zabezpečiť, okrem svojich zamestnancov, ochrannými prostriedkami aj obyvateľov. Aj z toho dôvodu nie je záujem obnovovať ochranné prostriedky pre širšie skupiny obyvateľstva. Otázne je, či takýto pohľad na vec nepoškodzuje obyvateľov Slovenska[43].

Ak sa na vec pozrieme v širších súvislostiach, tak v ústavnom zákone č. 227/2002 Z. z. pre vojnu a vojnový stav, je možné pre časť alebo celé Slovensko, uložiť povinnosť použitia ochranných masiek. Štát by to mal zabezpečiť, ale ochranné masky majú na území v správe rôzne subjekty a oblasť spadá do civilnej ochrany. Ochranných masiek je každým rokom menej spolu aj s filtrami, reálne čísla nie sú dostupné a s obnovou pre obyvateľstvo sa nepočíta. V rámci riešenia krízových situácií podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. a zákona č. 387/2002 Z. z. sa má použiť na zabezpečenie ochrany obyvateľstva okrem iného aj systém hospodárskej mobilizácie určený zákonom č. 179/2011 Z. z. Medzi prioritné úlohy podľa zákona č. 179/2011 Z. z. § 2 ods. 3 patrí vytváranie predpokladov *"... na zabezpečenie zdrojov, ktorými sú životne dôležité tovary a služby nevyhnutné na prežitie obyvateľstva..."* Podľa spomínaného zákona je *"...životne dôležitými tovarmi výrobok alebo tovar, ktorého nedostatok v období krízovej situácie môže spôsobiť ohrozenie života alebo zdravia obyvateľstva"*. Ak sa budeme baviť v rovine úloh podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z., tak na prežitie obyvateľov je potrebné v rámci vojny a vojnového stavu zabezpečiť aj ochranné masky. Tie už civilná ochrana neobnovuje. V rámci príprav hospodárskej mobilizácie, je tiež otázne jej následné zabezpečenie, vzhľadom na to, že subjekt, ktorý ochranné masky a tiež filtre vyrábal, už na území Slovenska neexistuje alebo už potrebnou výrobnou technológiou nedisponuje [3, 46].

ZÁVER

Aplikácia právnych predpisov nie len v oblasti ochrany zdravia fyzickej osoby a z nich vyplývajúce právne normy môže byť niekedy problematická, pokiaľ uvažíme, že podľa čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy SR sú povinnosti štátnych orgánov vymedzené zákonom alebo na ich základe. Pre všetky ostatné subjekty práva platí, že "každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá." Rozsah naplňania Ústavy SR spolu s právnymi predpismi bude do vysokej miery závisieť od schopností a vzdelanosti vykonávateľov štátnej moci prostredníctvom orgánov verejnej a inej správy, a taktiež aj iných subjektov ako napr. občanov, obyvateľov, právnických osôb a pod. Dôležitú úlohu preto musí plniť vzdelanie, verejná mienka a zoskupenia obyvateľstva ako napr. občianske združenia, spolky, cirkvi, a pod., ktoré by mali mať za úlohu posúvať úroveň vedomostnej spoločnosti smerom nahor. Vzdelaná spoločnosť potom môže vnímať ako dobré a spravodlivé dodržiavanie a viazanie sa na Ústavu SR a súvisiace právne predpisy [47, 48].

LITERATÚRA

- [1] Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov
- [2] Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov
- [3] Zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- [4] Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov
- [5] Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov
- [6] CIRÁK, J. *Ochrana osobnosti v slovenskom občianskom práve*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1994
- [7] BENEDIK, V. Možnosti obmedzenia základných ľudských práv a slobôd vzhľadom na riešenie krízových javov. *Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí*. FBI UNIZA, Žilina. 2017. ISBN 978-80-554-1332-7.
- [8] SVÁK, J. et al.: *Teória a prax legislatívy*. Bratislava : EUROKÓDEX, 2012
- [9] Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov
- [10] Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov
- [11] Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov
- [12] Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov
- [13] Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
- [14] Zákon č. 40/1964 Zb. občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
- [15] Zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon v znení neskorších predpisov
- [16] ŠTEVČEK, M., STRAPÁČ, P., VOZÁR, J. *Občiansky zákonník I. § 1 - 450*. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015

- [17] Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov
- [18] Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy
- [19] JÚDA, V. *Teória práva*. Banská Bystrica : Prf UMB, 2011
- [20] FICOVÁ, S. a kol. *Vymožiteľnosť práva v Slovenskej republike*. Pezinok : *Justičná akadémia SR*, 2010
- [21] Zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších právnych predpisov
- [22] Zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších právnych predpisov
- [23] Zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších právnych predpisov
- [24] Zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších právnych predpisov
- [25] Zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších právnych predpisov
- [26] Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších právnych predpisov
- [27] Zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších právnych predpisov
- [28] Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších právnych predpisov
- [29] Zákon č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších právnych predpisov
- [30] Zákon č. 124/1992 Z. z. o Vojenskej polícii v znení neskorších právnych predpisov
- [31] Zákon č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov
- [32] Zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov
- [33] Zákon č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa v znení neskorších predpisov
- [34] Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- [35] Zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov
- [36] Zákon č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov
- [37] Zákon č. 161/2015 Z. z. civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov
- [38] Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov
- [39] Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
- [40] Zákon č. 301/2005 Z. z. trestný poriadok v znení neskorších predpisov
- [41] DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015
- [42] Vyhláška č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov
- [43] *Analýza územia*. Pokyn GR sekcie KR MV SR č. SKR-19-21/2014 z 10.11.2014.

- [44] Zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov
- [45] Zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii v znení neskorších predpisov
- [46] *Koncepcia organizácie a rozvoja civilnej ochrany do roku 2015*. [online] [cit. 18-4-2018] Dostupné na internete: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjA4-vjkdLaAhULiSwKHViSCroQFggnMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.minv.sk%2F%3Fcivilna-ochrana%26subor%3D11064&usg=AOvVaw28A1ADUV0u35VKq6UBLb0H>
- [47] MASARYK, T. G., *Cesta demokracie I: souborprojevů za republiky*. Praha: ČIN, 1939
- [48] MASARYK, T. G., *Cesta demokracie II: souborprojevů za republiky*. Praha: ČIN, 1938